

e te Taura Whiri i mua mai o te kura ka tū ki Waimārama ā te raumati, me kore e kitea mai he tikanga e tutuki ai te nuinga. Engari, e uaua ana nā te poto o te wā o te hui. Mehemea e rua wiki kē te roa o te kura, ka taea noatia, engari nā ngā ākonga anō te whakatau ka nui te rima rā. Tekau noa iho ngā tāngata i kī mai he poto rawa te rima rā, ko tā te tino nuinga kē, ki te waiho kia pēnei tonu te roa, ko hea mai nei te painga atu.

Nā, kua tae pea ki te take whakamutunga, heoi anō ahakoa take whakamutunga, he tino take tonu. Me kī e rua kē ōna mata, engari e rua, e rua, i takea mai i te punga kotahi. Ko te kaha o te puta o te kōrero Pākehā i tēnei o ngā kura rumaki, ā, ko te whakaatu mai a ētahi i uaua rawa ngā mahi hei whai mā rātou.

I haere tonu te reo Pākehā ahakoa kīa atu ngā pia kia tino kaua rawa e mau mai tērā o ngā reo ki roto i te kura, engari e whakapae ana au i pērā ai, nā te mea he uaua rawa ki ētahi te kōrero Māori anake mō te katoa o te hui.

Nō te Taura Whiri anō pea te hē, he kore i mārama nō tā mātou whakamōhio atu mā te hunga āhua matatau anake tēnei kura. Ka pēnei mātou, māna te kore e kite mai i ngā whakatūpato o roto i te pōhiri, ā, mā reira e mōhiohia ai ehara tēnei i te kura mō te hunga kātahi anō ka tīmata te arero ki te tārai kupu Māori.

Kāore mātou mō te whakahē, mō te whakaiti i te hunga e pēnei ana te reo. E tama, ko tātou katoa tērā kua takahi nei i te huarahi mai i te hiringa ake o te whakaaro, ā, tae noa mai ki te wā e taea ana te kī, āe kua autai haere te mōhio o tērā ki te kōrero Māori. Nō reira kei te mihi tonu te ngākau ki a koutou, mō koutou e ū nei, ahakoa ngā aupiki, ngā auheke o te huarahi mai ki te reo Māori. Engari taihoa nei koutou tahuri mai ai ki tēnei kura. Ā tōna wā rā anō nui noa ake ai te whaihua o tā koutou kuhu mai.

Kua koto haere nei pea ētahi i ēnei ikimoke mō te āhua ki tā mātou kura i tū ki Kirikiriroa i tērā marama, engari e tika ana kia mōhio te hunga i patapataihia ki ngā otinga i puta ake. Nō reira kia ora rā koutou i whai tonu mai i ēnei kōrero ahakoa piki, heke, kotiti.

arotake - he whakawā i te whaihua o tētahi mahi
 urupounamu - pātai
 tāpaetia - whakatakotohia ki te aroaro
 pakirehua - pātai
 huaina - whakaarohia
 hākirikiri, makaro - kāore e mārama te kitea atu o tētahi mea
 rerehua - ātaahua
 pohewa - pōhēhē
 pūtoi - kohinga
 toiora - ora, kāore i tū (tū mate nei)
 tīpakopako - he āta tango i ngā mea pai ki a koe, ka waiho kē ai i ētahi
 maheu - he ara iti kua tupuria e te otaota
 pokatata - he ara poto, hāngai hoki (= tukutata)
 urutomo - tomo, kuhu
 torengi - tō (o te rā)
 mahuta ake - puta ake
 māna noa ake e kore - kāore e kore
 whakapūioio - whakapakari
 ka tū te ihu - he kore e rata
 koronga - tino hiahia
 kōrero tene - he kōrero me tito i te wā tonu e makere mai ana aua kupu i ngā ngutu
 kōrero ngau parāoa - kōrero noa iho, kōrero kai pāipa
 hākinakina - tākaro
 whakakuene - he rite tonu te tono kai, te tono aha rānei, he tangoweto noa iho nei
 māna te kore - ko te tikanga
 tārai - hanga (ki te toki)
 nanakia - āhua pai tonu
 koto - he āhua paipairuaki, he kī rawa nō te puku (e kī ana te Pākehā “kei ngā karu kē e haere ana”, he kaha rawa nō te whiu)
 ikimoke - pahupahu, kōrero tikanga kore

TE KURA O MURI ATU

Ka paku rerekē pea te āhua o ngā hui whakapakari reo ka tū ā tērā tau, nā te mea ki te eke tā mātou e whai nei, ka nui ake ngā here kei runga. Kia whakamārama ake au i te tikanga o tēnei kōrero āhua pōkikī nei.

(haere ki te whārangi e whai mai ana...)